

Sygn. akt VII U 1592/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Łaciak

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2016 r. w Warszawie

sprawy E. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą workshop z siedzibą w W., M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania E. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą workshop z siedzibą w W., M. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 27 sierpnia 2015 r. znak: UBS/(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż M. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom : emerytalnemu rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u E. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą work shop z siedzibą w W. od dnia 15 stycznia 2015 r.

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz M. K. oraz E. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą workshop z siedzibą w W. kwotę po 180,00 zł (słownie: sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 1 października 2015 roku odwołujące się M. K. i E. D. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) złożyły do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołania od decyzji ww. organu rentowego z dnia

27 sierpnia 2015 roku, nr: (...) stwierdzającej, że od dnia 15 stycznia 2015 roku M. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...)

E. D.. Odwołujące wniosły o reasumpcję zaskarżonej decyzji przez organ rentowy,

a w przypadku jej braku o uchylenie zaskarżonej decyzji przez Sąd Okręgowy w całości

i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków

i przesłuchania stron. Na rozprawie dnia 23 czerwca 2016 roku pełnomocnik odwołujących wniósł także o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w stawce maksymalnej.

W uzasadnieniach odwołań wskazano, że M. K. świadczyła pracę na podstawie umów z dnia 15 stycznia 2015 roku i z dnia 14 kwietnia 2015 roku u płatnika składek (...) E. D. osobiście, w określonym miejscu, w określonych godzinach pracy, pod kierownictwem, na określonym stanowisku, wypełniając określone obowiązki i polecenia przełożonego za wynagrodzeniem, a zatem, że łączący odwołujące stosunek miał wszystkie elementy stosunku pracy. Odwołujące podnosiły, że do obowiązków M. K. należało początkowo m. in. przygotowanie grafik wektorowych do ulotek, reklam,

plakatów, kartek okolicznościowych i obróbka zdjęć publikowanych na fan page pracownik stolarskiej C. (...) na portalu F., a następnie, wobec zawarcia umowy w wymiarze pełnego etatu, zarządzanie treściami publikowanymi na fan page (...) na portalu F., obróbka zdjęć udostępnianych na tym portalu, przygotowywanie umów z klientami, zdobywanie nowych klientów i nowych rynków zbytu, w szczególności nawiązanie współpracy ze stacjonarnymi sklepami meblowymi, przygotowanie szablonu strony internetowej dla marki (...), koordynowanie pracy biura, w tym stały kontakt z biurem rachunkowym, pilnowanie harmonogramu płatności oraz przeprowadzanie rekrutacji. Odwołujące podkreśliły, że organ rentowy wydał decyzję przy pominięciu istotnych dowodów dostarczonych przez odwołujące, co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych, że M. K. nie świadczyła pracy u płatnika składek E. D. (k. 2-11 i 119-128 a. s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział

w W. z dnia 2 listopada 2015 roku wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność pełnomocnika organu rentowego na podstawie art. 209 k.p.c., łączne rozpoznanie odwołań od przedmiotowej decyzji na podstawie art. 219 k.p.c. i doręczenie odpisu sentencji prawomocnego wyroku. Organ rentowy podniósł, że w przedłożonym przez odwołującą M. K. zaświadczeniu lekarza medycyny pracy z dnia 22 kwietnia 2015 roku potwierdzającym zdolność odwołującej do wykonywania pracy na stanowisku specjalista ds. zarządzania projektami, lekarz nie odniósł się do faktu, że M. K. jest w ciąży i do ograniczeń z tym związanych. Zdaniem organu rentowego brak jest interesu ekonomicznego płatnika składek E. D. w zatrudnianiu pracownika z podstawą wynagrodzenia czterokrotnie wyższą od minimalnego wynagrodzenia w sytuacji, gdy pozostali pracownicy z dużo większym stażem osiągalni przychód na poziomie minimalnego wynagrodzenia i gdy płatnik składek posiada w organie rentowym zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek. Oddział wskazał, że celem i zamiarem stron stosunku pracy nie była faktyczna realizacja postanowień umowy o pracę, a jedynie uzyskanie przez M. K. tytułu do ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy stwierdził, że umowa o pracę zawarta została dla obejścia prawa i jako taka jest nieważna (k. 235-236 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W związku z koniecznością ustalenia okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. pismami z dnia 30 czerwca

2015 roku zawiadomił odwołujące M. K. E. D. o wszczęciu postępowania zmierzającego do ustalenia prawidłowości zgłoszenia M. K. przez płatnika składek E. D. do ubezpieczeń społecznych i podstaw wymiaru składek na te ubezpieczenia. Jednocześnie organ wezwał do złożenia wyjaśnień oraz kopii dowodów w kwestii prawidłowości zgłoszenia ubezpieczonego i podstaw wymiaru składek, a E. D. do złożenia wyjaśnień w poruszonym w zawiadomieniu z dnia 30.06.2015 roku kwestiach (akta ZUS).

M. K. ukończyła w dniu 16 października 2005 roku studia na Wyższej Szkole (...) w W. na kierunku (...) w zakresie (...) uzyskując tytuł licencjata. Następnie w 2010 roku ukończyła studia magisterskie niestacjonarne (...) stopnia na Uniwersytecie (...), Instytucie (...). M. K. ukończyła również kursy związane z zajmowanymi stanowiskami. M. K. posiadała doświadczenie zawodowe, które zdobyła będąc zatrudniona na stanowiskach koordynatora ds. administracji i Public Relations, koordynatora ds. marketingu i Public Relations, specjalisty ds. organizacyjnych, kierownika działu reklamy i marketingu oraz specjalisty ds. promocji (k. 35-44 a. s.).

M. K. zawarła umowę o pracę w dniu 15 stycznia 2015 roku z E. D. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) na stanowisku grafika, na ¼ etatu, na czas próbny wynoszący trzy miesiące za wynagrodzeniem 437,50 złotych brutto. Strony ustaliły, że miejscem wykonywania pracy będzie ul. (...) w W. (k. 14 a. s.).

W dniu 14 kwietnia 2015 roku M. K. zawarła z E. D. wykonującą działalność gospodarczą pod firmą (...) umowę o pracę na stanowisku specjalisty ds. zarządzania projektami, na czas określony do dnia

13 kwietnia 2016 roku w wymiarze pełnego etatu za wynagrodzeniem 7100,00 złotych brutto. Ustalonym miejscem świadczenia pracy również była ul. (...) w W. (k. 15 a. s.).

M. K. w dniu 15 stycznia 2015 roku przeszła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (k. 17 a. s.).

M. K. uzyskała zaświadczenie lekarskie z dnia 22 kwietnia 2015 roku, w którym została uznana za zdolną do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty ds. zarządzania projektami (k. 29 a. s.).

M. K. podpisywała listę obecności w okresie od dnia 16 stycznia 2015 roku do dnia 11 maja 2015 roku (k. 30-34 a. s.).

Zgodnie z listą płac oraz potwierdzeniami wykonania przelewu, M. K. otrzymywała wynagrodzenie za wykonaną pracę przelewem na konto bankowe (k. 45-63 akt ZUS).

Do obowiązków pracowniczych M. K. początkowo, w ramach zatrudnienia na okres próbny należało m. in. przygotowywanie dokumentów, ulotek, plakatów, organizowanie pracy biura. Następnie, wobec zawarcia umowy na pełen etat, także zarządzanie treściami publikowanymi na internetowych portalach społecznościowych, obróbka zdjęć udostępnianych na tych portalach, przygotowywanie umów z klientami, podpisywanie umów z klientami na podstawie udzielonego pełnomocnictwa, zdobywanie nowych klientów i nowych rynków zbytu, przygotowanie strategii rozwoju firmy, koordynowanie pracy biura, w tym stały kontakt z biurem rachunkowym, pilnowanie harmonogramu płatności oraz przeprowadzanie rekrutacji, wystawianie faktur. W celu realizacji zadań odwołująca M. K. korzystała z telefonu i komputera służbowego, miała także służbowy adres e-mail (...) pl. (...) odwołująca M. K. podlegała bezpośrednio E. D., a w zakresie bieżących zadań współpracowała także z P. D. zatrudnionym w (...) E. D. na stanowisku projektanta mebli (akta ZUS, zeznania świadków B. C., P. D., K. S., K. Ć. oraz przesłuchanie odwołujących się M. K. i E. D. k. 270-279 i k. 295-299 a. s.).

W oparciu o powyższe ustalenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 1 i art. 68 ust. 1 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 58 § 1 k.c. oraz art. 22 k.p. wydał dnia 27 sierpnia 2015 roku decyzję znak: UBS/(...) stwierdzającą, że odwołująca M. K., jako pracownik zatrudniony u płatnika składek (...) E. D. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia

15 stycznia 2015 roku. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że umowa o pracę zawarta między odwołującymi się w okresie od dnia 15 stycznia 2015 roku jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 k.c., gdyż zmierza do obejścia prawa. Zdaniem organu celem

i zamiarem stron stosunku pracy nie było faktyczne wykonywanie postanowień umowy

o pracę, a jedynie uzyskanie przez M. K. tytułu do ubezpieczeń społecznych oraz zamierzone krótkotrwale wykonywanie pracy ze stosunkowo wysokim wynagrodzeniem, które miałyby stanowić podstawę do wyliczenia zasiłków z ubezpieczenia chorobowego. Miał na to wskazywać fakt, że wobec powstania niezdolności do pracy M. K. płatnik składek nie zatrudnił na jej stanowisku innego pracownika o podobnym wynagrodzeniu. Organ rentowy stwierdził także, że odwołująca E. D. nie przedstawiła wiarygodnych dokumentów, które potwierdzałyby faktyczne wykonywanie pracy przez M. K. (k. 5-11 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie akt rentowych oraz na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, zeznań świadków

i przesłuchania odwołujących się. Powołane przez Sąd dowody z dokumentów, w zakresie

w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz

z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony,

w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za mające walor dowodowy i ustalić na ich podstawie stan faktyczny.

Jednocześnie Sąd dał wiarę zeznaniom wszystkich przesłuchanych świadków

i odwołujących się. Zdaniem Sądu złożone zeznania były logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniały. Potwierdzały one wersję przedstawioną przez odwołujące, przynajmniej w części dotyczącej tych okoliczności, które były świadkom znane. Świadkowie B. C., P. D., K. S. i K. Ć. potwierdzili fakt wykonywania pracy przez ubezpieczoną w (...) E. D..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania M. K. i E. D. od decyzji organu rentowego
27 sierpnia 2015 roku., nr: (...) są uzasadnione i jako takie podlegają uwzględnieniu.

Jedyną kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było to, czy odwołująca od dnia 15 stycznia 2015 roku podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) E. D.. Aby tę kwestię rozstrzygnąć, należało dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 j.t.) zwanej dalej „ustawą”.

Przepis art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

W myśl art. 13 pkt 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, tj. pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zgodnie z cytowanym przepisem art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – ubezpieczeniu społecznemu podlegają pracownicy. Stosownie zaś do zawartej w art. 2 k. p. definicji – pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie m.in. umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k. p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem.

W świetle art. 58 § 1 k.c. czynność prawna jest nieważna, jeśli ma na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek.

W niniejszej sprawie organ rentowy wskazał na nieważność umowy zawartej między M. K. a E. D., która miała na celu obejście prawa. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, zatrudnienie ubezpieczonej nie było pozorną czynnością mającą na celu obejście przepisów prawa. Należy podzielić stanowisko odwołujących, iż zamiarem stron umowy o pracę było rzeczywiste świadczenie pracy. Sąd Okręgowy badając stan faktyczny sprawy, miał głównie na uwadze przesłanki zachodzące w dyspozycji art. 22 k.p., charakteryzujące stosunek pracy, jakimi są osobiste wykonywanie pracy przez ubezpieczoną, podporządkowanie pracownicze i otrzymywane wynagrodzenie stanowiące ekwiwalent wykonanej pracy.

Sąd doszedł do przekonania, że zatrudnienie odwołującej w charakterze grafika a następnie specjalisty ds. zarządzania projektem było opłacalne i uzasadnione dla pracodawcy. M. K. w toku postępowania sądowego udowodniła za pomocą odpowiednich dokumentów swoje bogate doświadczenie zawodowe wywodzące się ze świadczenia pracy na rzecz innych firm, a także wykształcenie na które składają się ukończone studia wyższe oraz liczne certyfikaty i zaświadczenia potwierdzające jej przygotowanie do wykonywania zawodu. W związku ze zdobytym wykształceniem

i doświadczeniem, M. K. pozyskała nowych znaczących klientów dla pracodawcy, rozszerzyła działalność reklamową i marketingową przedsiębiorstwa, zwiększyła aktywność w mediach społecznościowych, czym wpłynęła na rozpoznawalność i konkurencyjność marki pracodawcy, co przełożyło się także na osiągane dochody. Zdaniem Sądu fakt, że E. D. nie zatrudniła innej osoby na miejsce M. K. nie świadczy o pozorności zawartej umowy, której celem miałyby być wyłącznie uzyskanie ubezpieczenia społecznego. W toku postępowania odwoławcze wskazywały, a co potwierdziły także zeznania świadka P. D., że odwołująca M. K. pozostawiła osobom ją zastępującym dyrektywy co do sposobu wykonywania pracy na tym stanowisku, była z nimi w stałym kontakcie, zatem nie zaistniała konieczność zatrudnienia na jej miejsce osoby z podobnym doświadczeniem, wykształceniem i wynagrodzeniem.

Sąd zważył także, że obowiązujące przepisy nie zabraniają pracodawcom zatrudniania kobiet w ciąży. Należy także podkreślić, że umowie o pracę spełniającej przesłanki z art.

22 § 1 k.p. nie można stawiać zarzutu zawarcia jej w celu obejścia prawa, nawet gdy jej cel dyktowany był wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (por. w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 23 września 2015 r., sygn. akt: III AUa 194/15).

W niniejszej sprawie faktyczne świadczenie pracy przez M. K.

w (...) E. D. jest dla Sądu bezsporne. Powyższą okoliczność potwierdza dokumentacja zawarta w aktach organu rentowego, w tym m. in. podpisane przez M. K. listy obecności, zaświadczenie lekarskie lekarza medycyny pracy, oświadczenie o zapoznaniu pracownika z regulaminem pracy i regulaminem wynagradzania, przepisami BHP i przepisami przeciwpożarowymi, jak również zeznania świadków, którzy współpracowali z M. K. i poświadczali faktyczne wykonywanie przez nią pracy na rzecz pracodawcy.

Ostatnią pozytywną przesłanką identyfikującą stosunek pracy zgodnie z art. 22 k.p. jest otrzymywanie wynagrodzenia przez pracownika, którego nie ma prawa się zrzec.

W ocenie Sądu warunek ten także został spełniony i udowodniony w materiale dowodowym. Wydruki z potwierdzeń przelewów wykazujące realizację dokonywanych operacji oraz listy płac potwierdzają, że wynagrodzenie za świadczoną pracę było faktycznie wypłacane.

Z uwagi na materiał dowodowy zgodnie z którym Sąd przyjął, że odwołująca faktycznie świadczyła pracę, gdzie nie został pogwałcony żaden z obowiązujących przepisów prawa charakteryzujących stosunek zatrudnienia, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. należało zmienić zaskarżoną decyzję uznając, że M. K. jako pracownik u płatnika składek (...) E. D. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 15 stycznia 2015 roku.

Sąd w punkcie 2 wyroku Sąd zasądził od organu rentowego na rzecz odwoławczych kwotę po 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Z uwagi na fakt przegrania sprawy przez organ rentowy, zgodnie z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 j. t.), Sąd Okręgowy, orzekł o kosztach postępowania w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwoławczych się M. K. E. D. kwoty po 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.